

MECLİS VE KURULUŞLARININ
TUTANAKLARI
TARİHİ: 16.09.2004
SAYI: 605

10/216

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İnsan beslenmesinde önemli bir yeri olan patates bitkisi; çeşitli avantajları sebebiyle ülkemizin hemen her bölgesinde üretilmektedir. Ancak, milyonlarca patates üreticimiz; üretim maliyeti, tohumluk temini, depolama, pazarlama vb. konularda yıllardır ciddi sorunlarla mücadele etmektedir. Patates üreticilerimizin kronikleşen sorunlarının detaylıca incelenerek, çözüm yollarının ortaya konulması amacıyla; Anayasa'nın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Erdoğan ÖZEGEN
Niğde Milletvekili
Ve 25 Milletvekili

1. Erdoğan ÖZEGEN-Niğde
2. Rıtvan KÖYBAŞI-Nevşehir
3. İbrahim Hakkı AŞKAR-Afyon
4. Mehmet Ali BULUT-Kahramanmaraş
5. Fuat GEÇEN-Hatay
6. Vahit KİRİŞCİ-Adana
7. Mehmet ERASLAN-Hatay
8. Mahmut Uğur ÇETİN-Niğde
9. Ömer İNAN-Mersin
10. Recep GARİP-Adana
11. Ruhi AÇIKGÖZ-Aksaray
12. Muharrem CANDAN-Konya
13. Abdullah ÇALIŞKAN-Adana
14. Sedat KIZILCIKLI-Bursa
15. Fetani BATTAL-Bayburt
16. Halil AYDOĞAN-Afyon
17. Mehmet Emin TUTAN-Bursa
18. Mehmet GÜNER-Bolu
19. Yüksel COŞKUNYÜREK-Bolu
20. Mehmet Asım KULAK-Bartın
21. Hasan Ali ÇELİK-Sakarya
22. İsmail SOYLU-Hatay
23. Ali Rıza ALABOYUN-Aksaray
24. Mehmet Faruk BAYRAK-Şanlıurfa
25. Ahmet YAŞAR-Aksaray
26. Hanefi MAHÇİÇEK-Kahramanmaraş

GEREKÇE

Tahıllardan sonra insan beslenmesinde önemli bir paya sahip olan patates bitkisi; ucuzluğu, birim alandan fazla verim sağlanması, besin değerinin yüksek oluşu, sindirim kolaylığı, çeşitli şekillerde kullanılması ve her çeşit iklimde yetiştiği için bugün ülkemizin hemen her bölgesinde üretilmektedir. Doğu Anadolu ve özellikle İç Anadolu'da önemli bir geçim kaynağıdır.

FAO'nun verilerine göre; 2003 yılı dünya patates üretimi 310milyon ton, dekara verim 1645 kg'dır. En büyük patates üreticisi ülkeler ise; Çin, Rusya, Hindistan, Polonya ve ABD'dir. Ülkemizde 2003 yılı patates ekim alanı 200.000ha olup, toplam üretim ise 5.300.000 ton, dekara verim 2650kg'dır. Ülkemiz; dünya ölçeğinde, üretim alanında 8., üretimde 11., dekara verimde ise 7. sıradadır.

Ülkemiz patates üretiminin yaklaşık %60'ı sırasıyla Niğde, Nevşehir, İzmir, Bolu ve Afyon'da yapılmaktadır. Patates üreten işletmeler çoğunlukla "küçük işletmeler" şeklindedir.

Ülkemizde patates üretiminde verimi etkileyen en önemli faktör tohumluktur. Genel olarak tohumluğun verime etkisi %15-20 civarında kabul edilmektedir. Tohumluğun kaliteli ve sağlıklı olması esastır. Tohumluk vasfı taşımayan patateslerin tohumluk olarak satışa sunulması, bu alanda önemli bir sorun olarak görünmektedir. Yine ihtiyaç duyulan anaç kademedeki tohumluğun yurt dışından ithali, patatesin üretim maliyeti üzerinde olumsuz etki yapmaktadır. Sertifikalı patates tohumluklarının yemeklik olarak tüketilmesi de başlı başına bir sorundur.

Ayrıca; patatesteki üretimi ve verimi artırabilmek için her üç yılda bir tohumluğun değiştirilmesi ve virüsten arındırılmış tohumluk kullanılması gereklidir. Yine topraktaki besin maddelerinin tek yönlü tüketiminin önlenmesi, hastalık ve zararlı popülasyonlarının artışının engellenmesi, verimde düşüşlerin yaşanmaması ve üretimde dengenin sağlanması bakımından patates tarımının yoğun olarak yapıldığı alanlarda münavebeye gereken önem verilmesi gerektiği uzmanlarca ortaya konmaktadır. Ancak bu konularda, patates üreticilerimizin ilgili kurum ve kuruluşlardan yeterli desteği gördüğünü söylemek mümkün değildir.

Üretim yapılan bölgelerde, yöreye uygun çeşitlerin tespiti ve bu çeşitlerin çiftçimize ulaştırılması konusunda önemli sorunlar vardır. Diğer yandan, Ülkemizde tohumluk üretimi ve çeşit geliştirme konusundaki çalışmaların yeterli düzeyde olmaması; üreticimizin kaliteli ve yüksek verimli ürün yetiştirmesini engellemektedir. Bunlara ilave olarak; pazarlama, ambalaj ve nakliyyeye ilişkin bazı sorunlar, dış pazarlara ürün satma ve rekabet gücümüzü önemli ölçüde zayıflatmaktadır.

Yine üreticilerimiz açısından önemli bir sorun; üretim maliyetlerinin yüksekliğidir. Patates üretim maliyetini artıran önemli unsurlardan biri, sulamada kullanılan elektriğin fiyatının yüksek olmasıdır. Bu konuya kalıcı çözüm henüz getirilememiştir.

Depolama konusu da; üreticimiz açısından önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Ülkemizde Eylül-Ekim aylarında ürün miktarı en üst seviyeye ulaşmaktadır. Bünyesinde %70-80 oranında su ihtiva eden patatesin özel koşullarda depolanması gerekmektedir. Yetersiz ve ilkel şartlarda patatesini depolamak istemeyen üretici ise, ürününü düşük fiyatla elden çıkarmak zorunda kalmaktadır. Üreticinin bu konudaki mağduriyeti artarak devam etmektedir.

Günümüzde işlenerek ihraç edilen patatese teşvik verilmektedir. Taze patates ihracının teşvik alamaması, artan patates üretiminin ihracata yönelmesinin önünde önemli bir engel olmaya devam etmektedir.